



## **Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 1 juli 2016, nr. 1004417, houdende de vaststelling van de screenings- en testinstrumenten ten behoeve van de indicatiestelling voor leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) en praktijkonderwijs (pro) voor het schooljaar 2017–2018 (Regeling screenings- en testinstrumenten lwoo en pro schooljaar 2017–2018)**

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Economische Zaken;

Gelet op artikel 15d, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit WVO;

Besluit:

### **Artikel 1. Vaststelling screenings- en testinstrumenten**

De screenings- en testinstrumenten ten behoeve van de indicatiestelling voor leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs voor het schooljaar 2017–2018 worden vastgesteld conform de bijlage bij deze regeling.

### **Artikel 2. Intrekking eerdere regelingen**

De Regeling screenings- en testinstrumenten LWOO en Pro schooljaar 2016–2017 wordt ingetrokken.

### **Artikel 3. Inwerkingtreding**

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 oktober 2016.

### **Artikel 4. Citeertitel**

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling screenings- en testinstrumenten lwoo en pro schooljaar 2017–2018.

Deze regeling zal met de toelichting en bijlage in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,  
S. Dekker*



## BIJLAGE BIJ ARTIKEL 1 VAN DE REGELING SCREENINGS- EN TESTINSTRUMENTEN LWOO EN PRO SCHOOLJAAR 2017–2018

**Lijst toegestane instrumenten Criterium Intelligentie:** de scores op de IQ-testen mogen niet ouder zijn dan twee jaar gerekend vanaf de datum van aanmelding bij het samenwerkingsverband. Tenzij in de testhandleiding anders aangegeven, hoeft men geen Flynn-correctie toe te passen. Wanneer leerlingen eind groep 7 naar het lwoo of pro gaan mogen de intelligentietesten van groep 8 worden afgenomen wanneer de leerling in groep 3 of hoger gedoubleerd is.

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	Lwoo Categorie	Pro Categorie
ADIT: Adaptieve Digitale Intelligentie Test, A-VISION, 2013	Groep 8	Alleen genormeerd voor leerlingen uit groep 8. Nog niet voor 1 <sup>e</sup> leerjaar VO	I	III
Cito Intelligentietest VO, Cito 2013	11 t/m 14 jaar	Alleen voor leerlingen in het regulier basisonderwijs.	0	IV
Drempeltest, Boom test uitgevers, 2007	Groep 7 + 8	Deze test moet in maart tot en met juni van groep 7 worden afgenomen of in groep 8	0	IV
IVO: Instaptoets Voortgezet Onderwijs, A-VISION, 2002	Groep 8	Deze test moet in januari tot en met mei van groep 8 worden afgenomen. Dit jaar voor het laatst toegestaan	II	IV
NDT: Nederlandse Differentiatie Testserie, Pearson Assessment and Information, 1999 normen 2004	Groep 8 + klas 1 VO	Dit jaar voor het laatst toegestaan	IV	IV
NDT IQ-gedeelte, Pearson Assessment and Information, 2004	Groep 8 + klas 1 VO	Alleen subtests 2 tot en met 7. Dit jaar voor het laatst toegestaan	IV	IV
NSCCT: Niet Schoolse Cognitieve Capaciteiten Test, De Rijnlandse School, 2014	Groep 4 t/m 8		0	IV
NIO: Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau, Boom test uitgevers, 2004	Groep 8 + klas 1 VO		I	IV
SON-R 6-40, Snijders-Oomen Niet-verbale intelligentietest, Hogrefe Uitgevers, 2011	6 t/m 40 jaar	Met name te gebruiken bij taalproblemen (achterstanden technisch lezen, begrijpend lezen en spelling > 50%) en leerlingen die onvoldoende Nederlands beheersen.	I	I
TPVO-IVO: Testserie voor plaatsing in het VO- Instaptoets Voortgezet Onderwijs, INTERNETVERSIE, A-VISION, 2008	Groep 8	Deze test moet in januari tot en met mei van groep 8 worden afgenomen.	I	IV
WISC-III <sup>NL</sup> : Nederlandse bewerking van de Wechsler Intelligence Scale for Children, Pearson Assessment and Information, 2002/2005	6 t/m 17 jaar	Af te nemen bij leerlingen die ten minste zes jaar in Nederland of Vlaanderen wonen. (Verkorte versie zonder subtest 11 en 13 toegestaan).	I	I
WNV-NL: Nederlandse bewerking van de Wechsler Nonverbal Scale of Ability, Pearson Assessment and Information, 2008	4 t/m 21 jaar	Met name te gebruiken bij taalproblemen (achterstanden technisch lezen, begrijpend lezen en spelling > 50%) en leerlingen die onvoldoende Nederlands beheersen.	I	I

### Opmerkingen bij *Criterium Intelligentie*:

Een IQ-test die volgens de handleiding door een leerkracht mag worden afgenomen moet altijd onder de verantwoordelijkheid van een bevoegd deskundige worden geïnterpreteerd.

Pas op met het gebruik van schriftelijk af te nemen klassikale tests ingeval er sprake is van een leerling met grote leerachterstanden (met name op begrijpend lezen) of bij onvoldoende beheersing van het Nederlands. Mede daarom is er een onderscheid aangebracht tussen een beoordeling per leerling-categorie, te weten lwoo en pro: daarom zijn schriftelijke tests voor potentiële pro-leerlingen van een III of een IV voorzien.<sup>1</sup>

### Lijst toegestane instrumenten Sociaal Emotionele problematiek schooljaar 2017-2018

De scores op de SE-testen mogen niet ouder zijn dan één jaar gerekend vanaf de datum van aanmelding bij het samenwerkingsverband. Volgens de Regeling worden alleen leerlingen met een IQ tussen de 90 en 120 geacht dergelijke vragenlijsten in te vullen. Schriftelijke zelfbeoordelvingsvragenlijsten zijn

<sup>1</sup> Voor nadere uitleg Beoordelingscategorieën wordt verwezen naar de Toelichting bij deze lijst



meestal te moeilijk voor leerlingen met grote leerachterstanden op het gebied van begrijpend lezen. Er worden daarom beperkingen gesteld aan het gebruik van zelfbeoordelvragenlijsten door deze leerlingen. Leerlingen zijn met zelfbeoordelvragenlijsten toetsbaar wanneer ze op Begrijpend Lezen het niveau halen van de gemiddelde leerling aan het eind van groep 6 of hoger (dle 40 of hoger). Wanneer deze leerling een begrijpend leesniveau heeft van een gemiddelde leerling in groep 6 (dle 30 – 40) moet de onderzoeker nagaan of een zelfbeoordelingslijst wel een juiste keuze is. Bij een begrijpend leesniveau behorend bij de gemiddelde leerling van groep 3, 4 of 5 (dle < 30) wordt sterk afgeraden een zelfbeoordelvragenlijst te gebruiken voor de vaststelling van SE problematiek. Voor het persoonlijkheidsonderzoek kan de onderzoeker in dat geval gebruik maken van gegevens uit het onderwijskundig rapport, van beoordelingslijsten door ouders en/of leerkracht én van gegevens op basis van eigen waarneming. Voor zover de vragenlijsten van score-aanduidingen zijn voorzien van het type 'klinisch bereik', 'risicogebied', 'zorgscore' en dergelijke, mogen alleen de scores die in een dergelijk bereik vallen gebruikt worden als argumentatie voor zorgbehoefte.

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	Lwoo Categorie
DVL: Docenten Vragenlijst, A-VISION, 2006 <sup>1</sup>	Groep 8 en 1e klas VO		I
Kanjervragenlijst, Instituut voor Kanjertrainingen B.V., 2012	Groep 5 t/m 8		0
LMT: Leermotivatietest, Boom test uitgevers, 2009	Groep 6 t/m 8		I
LVT: Leervoorwaardentest, Bohn Stafleu van Loghum, 2011	4–18 jaar		0
NPV-J-2: Junior Nederlandse Persoonlijkheidsvragenlijst 2, Boom test uitgevers, 2011	9–16 jaar		I
PMT-K-2: Prestatie Motivatie-test voor Kinderen 2, Pearson Assessment and Information, 2011	Groep 7/8 en 1 <sup>e</sup> klas VO		I
SAQI, School Attitude Questionnaire Internet, Uitgeverij Libbe Mulder, 2007	Groep 6, 7,8 en 1 <sup>e</sup> klas VO	Internet versie van de SVL	I
SEV: Sociaal Emotionele Vragenlijst, Bohn Stafleu van Loghum, 2005	4–18 jaar		I
SVL, Schoolvragenlijst, Pearson Assessment and Information, 2008	9–16 jaar		I
TPVO-Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs- Leerlingvragenlijst, A-VISION, 2008	Groep 8		0
TPVO- Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs- Docentenvragenlijst, A-VISION, 2008	Groep 8 en 1 <sup>e</sup> klas VO		0
WISEON: Volginstrument Sociaal-Emotionele Ontwikkeling, Cito, 2003	Groep 3 t/m 8	Dit jaar voor het laatst toegestaan.	I
ZIEN!, Driestar Onderwijsadvies, 2012	4 t/m 12 jaar	Betreft de leerkracht-versie van Zien!	0

<sup>1</sup> In combinatie met Leerling Vragenlijst (LVL) te gebruiken wanneer het begrijpend leesniveau van de leerling voldoende is.

#### **Opmerkingen bij *Criterium Sociaal Emotionele problematiek*:**

Zien!: het betreft hier de leerkracht versie van Zien!'. Reden: er is inmiddels ook een leerling versie, maar deze is nog niet aan de COTAN voorgelegd; ook is er een versie voor het VO; hiervoor geldt hetzelfde.

WISEON: Volginstrument Sociaal-Emotionele Ontwikkeling, Cito, 2003 dit jaar voor het laatst toegestaan wegens verouderde normering. Een nieuwe versie is beschikbaar, maar beoordeling door COTAN of Expertgroep is op het moment van schrijven nog niet rond.

### **Toegestane instrumenten onderzoek leerachterstanden schooljaar 2017–2018**

#### ***Afname van leervorderingenonderzoek***

Voor het weergeven van de leervorderingen wordt in principe altijd gevraagd om de meest recent afgenomen toetsen. Alle leervorderingstoetsen die geschikt zijn voor groep 8 mogen ook gebruikt worden voor het didactisch toetsen van leerlingen in 1-VO. De didactische leeftijd (DL) is in dat geval 60 en dezelfde regels die voor groep 8 gelden ten aanzien van adaptief toetsen, gelden ook hier.

#### **Cito Volgstelsel primair onderwijs (LOVS)**

Het Didactische Leeftijd Equivalent (DLE) hebt u nodig bij de doorverwijzing van leerlingen naar het lwoo en het pro. Door Cito wordt niet bij alle toetsen een koppeling gemaakt met DLE's in de rapportages. Cito gebruikt voor de rapportage vaardigheidsscores en functioneringsniveaus. Wanneer u gebruik maakt van het Computerprogramma LOVS, kunt u via het onderwijskundig rapport wel de



benodigde DLEs opvragen voor de doorverwijzing naar lwoo en pro. Ook kunt u de betreffende tabellen gebruiken in het boek DLE-Schalen voor de omzetting van ruwe scores (papieren versie) of vaardigheidsscores (digitale versie) naar DLE's.

Het is niet mogelijk om een directe verbinding te leggen tussen de scores op de papieren toets en de digitale versie, omdat in beide gevallen langs een andere route de resultaten worden verkregen.<sup>2</sup> Het is daarom noodzakelijk te vermelden welke toetsversie is gebruikt.

*In september 2013 heeft het Cito een nieuwe normering uitgebracht voor de LOVS 2.0 toetsen. Deze normen zijn pas later ter beoordeling voorgelegd. Nu bekend is dat die beoordeling positief is wordt sinds schooljaar 2016–2017 uitgegaan van deze nieuwe normen in de aanmeldingen voor lwoo en pro. Van de nieuw ontwikkelde LOVS 3.0 toetsen staan nu alleen de vormen voor groep 3 tot en met groep 5 op de lijst. Het Cito werkt aan de uitbreiding van de reeks tot groep 8, maar deze zijn op dit moment nog niet beschikbaar en kunnen daarom niet worden opgenomen in deze lijst.*

### **Hulp voor dyslectische leerlingen wanneer doortoetsen en terug toetsen mogelijk is**

Voor dyslectische leerlingen kan het nuttig zijn om te weten wat een leerling kan met en zonder ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van voorleessoftware. Voor deze leerlingen is de volgende procedure aan te bevelen. Laat de toets op het huidige of iets hogere niveau maken met de hulpmiddelen die de leerling ook in de klas gebruikt. Noteer de behaalde score en ook de ervaring en de werkwijze met betrekking tot de motivatie. Neem vervolgens de toets van een jaar onder het huidige niveau af strikt conform de instructie van de handleiding. Neem deze score op in de aanvraag en verwerk de uitkomsten van de eerste afname in de toelichting op de scores. In de aanvraag wordt op deze wijze duidelijk wat het niveau van de leerling is met en zonder hulp. Leg goed vast welke hulp geboden is en om welke redenen. In de beoordeling van de aanvraag wordt dus de score gebruikt die verkregen is zonder dat van hulp of hulpmiddelen gebruik gemaakt is.

### **Door- en terugtoetsen**

Bij jaargroep gebonden toetsen zoals de Cito-volgsystemen dienen de Commissies die over de aanvragen beslissen uit te gaan van toetsen die aansluiten bij het werkelijke didactische niveau van de leerling. Dit betekent dat schoolverlaters op de basisschool soms toetsen moeten maken die in jaargroepen daarvoor gebruikt worden. De handleiding van de CITO 3.0 toetsen geeft aan hoe op maat getoetst moet worden. Bij die toetsen wordt terug of door getoetst volgens die instructies.

### **Adaptief toetsen**

Kandidaten voor lwoo en pro hebben leerachterstanden. Bij adaptieve toetsing door de basisschool worden toetsen afgenomen die de leerling op basis van zijn eigen leerniveau redelijk zou moeten kunnen maken. Een leerling die qua leerlijn in groep 6 zit, laat men niet een te moeilijke toets van groep 8 maken. Het gebruik van de toets van groep 6 is kindvriendelijker en de score niet alleen betrouwbaarder, maar geeft ook meer inzicht in wat een leerling kan.

### **Door- of terugtoetsen**

De algemene regel is dat voor een goede niveaubepaling een toetsversie gebruikt moet worden die het beste past bij het feitelijke leerniveau van de leerling. Mocht uit de uitslag blijken dat bij nader inzien toch niet de juiste toetsversie is gekozen, dan moet er in principe worden door- of teruggetoetst. Maar waaraan zie je dat? Wanneer moet er dan worden door- of teruggetoetst? Dat verschilt per toetssoort.

De eerste groep van toetsen waar door- of terugtoetsen aan de orde zou kunnen zijn, zijn:

- Technisch lezen onderdeel Leestempo, Cito 2.0
- LOVS Begrijpend lezen, Cito 2.0
- LOVS Spelling, Cito 2.0
- LOVS Rekenen-wiskunde, Cito 2.0

Bij deze leerjaargebonden toetsen moet in principe worden door- of teruggetoetst als de feitelijke uitslag meer dan één leerjaar (in DLE's uitgedrukt meer dan 10 punten) van de verwachte score af ligt. Stel: u vermoedt dat de leerling op het niveau van halfweg leerjaar 5 zal scoren. U zet dus toets M5 in met een DL van 25. U verwacht dus een score die ligt tussen DLE 15 en 35.

Als de toetsscore inderdaad binnen die range valt, hoeft er niet doorgetoetst te worden. Valt de score daarbuiten, dan moet er in principe wel doorgetoetst worden met een andere toetsversie. Zie daarvoor een tweetal voorbeelden hieronder.

Voorbeeld één: de leerling haalt op de M5-toets een score die correspondeert met een DLE van 36. Dit

<sup>2</sup> DLE-schalen indicatiestelling LWOO en PRO voor instroom in schooljaar 2017–2018, uitgave 2016.



is geen pro-score maar een score die past bij lwoo. De afwijking van de gevonden score is groter dan 10 DLE-punten. Daarom legt U ter nadere verifiëring van de juistheid van dit niveau nu de M6- of E6-toets voor om te zien waar het niveau dan op uitkomt. U voegt beide toetsscores toe aan het onderwijskundig rapport.

Voorbeeld twee: opnieuw wordt een M5-toets afgenomen, maar nu blijkt de DLE die hoort bij de score van de leerling maar 14 te bedragen. Ook hier is de afstand groter dan 10 DLE-punten, maar omdat de uitkomst nog steeds op pro-niveau ligt, is terugtoetsen niet noodzakelijk.

De toepassing van deze regel mag minder strikt gehanteerd worden als alle relevante gegevens in een eenduidige richting wijzen en door- of terugtoetsen naar alle waarschijnlijkheid niet tot een andere indicatie zal leiden.

Echter: als de toetsuitslag van de leerling meer dan 10 DLE-punten van de gekozen toetsversie af ligt, moet in ieder geval worden door- of teruggetoetst als:

- dit toetsresultaat duidelijk afwijkt van de gegevens uit het onderwijskundig rapport of het leerlingvolgsysteem, of
- er sprake is van strijdige gegevens (sommige scores verwijzen naar lwoo en andere naar pro), of
- er sprake is van een IQ tussen 75 en 80 (omdat dit het overlapgebied is tussen lwoo en pro).

Aan het eind van deze notitie is een tabel opgenomen over hoe door- of terug- te toetsen bij dit soort toetsen.

Als u op deze wijze te werk gaat, hoeft nooit meer dan twee keer getoetst te worden. Uitgangspunt is dat de leerling de eerste keer een toets voorgelegd krijgt, die naar de verwachting van de toetsafnemer past bij het niveau van de leerling. De eventuele tweede toets die u kiest sluit aan bij het op de eerste toets behaalde niveau. Die twee gegevens zullen voor elke commissie die over de aanvragen beslist voldoende zijn. Wel is het van groot belang dat u precies de toetsinstructies van de betreffende toetshandleiding volgt.

De toetsserie Begrijpend Lezen345678 is de tweede groep van toetsen waar mogelijk door- of teruggetoetst moet worden. Begrijpend lezen 345678 bestaat uit 5 toetsen met het afnamebereik 34, 345, 56, 678 en 78. De toetsen zijn apart genormeerd en de toets wordt geleverd inclusief normeringstabellen. Voor deze serie gelden de doortoetsregels. De DLE range van de toetsen 345 en 678 is op zich tamelijk breed. In voorgaande toelichtingen hebben we bij deze toetsen daarom niet verwezen naar de door- of terugtoets noodzaak, omdat die zich bij een globale schatting van het leerniveau van de leerling maar sporadisch zal voordoen. Nu er evenwel 'tussenvormen' beschikbaar zijn moet hier wel op gelet worden.

In de handleiding van de betreffende toetsen wordt dit ook aangegeven. De algemene regel hier is dat de toetsuitslag alleen gebruikt kan worden als de score een DLE-waarde uit de tabel oplevert.

Voor toets 56 moeten minstens 15 items goed zijn. Scores daaronder leveren geen DLE-waarde op: er moet dus teruggetoetst worden. Een score van 31 tot 35 levert aan de bovenkant van de lijst geen DLE-waarde op: hier moet dus doorgetoetst worden met versie 78 of 678.

Voor toets 78 geldt: de minimale score moet 21 zijn (van de 40 items). Een lagere score betekent dat er teruggetoetst moet worden.

#### Adviestabel door- en terugtoetsen E-toetsen CITO-LOVS

Niveau van de toets	Behaald dle	advies
Groep E4	< 10	Doortoetsen niet nodig: accepteer pro-score
Groep E4	> 30	Kies een Toets van groep 5
Groep E5	< 20	Doortoetsen niet nodig: accepteer pro-score
Groep E5	> 40	Kies een Toets van groep 6
Groep E6	< 30	Kies een Toets van groep 4 <sup>1</sup>
Groep E6	> 50	Kies een Toets van groep 7
Groep E7	< 40	Kies een Toets van groep 6 (zie noot 5)
Groep E7	> 60	Doortoetsen niet nodig: score valt buiten lwoo-criteria.

<sup>1</sup> Is de score lager dan het voorafgaande leerjaar dat u adaptief had gekozen, dan is het advies: neem de toets van het leerjaar waar de behaalde DLE-score naar verwijst. Dit kan twee of meer leerjaren lager worden als uw startniveau veel te hoog is geweest.

#### Adviestabel door- en terugtoetsen M-toetsen CITO-LOVS 2.0

Niveau van de toets	Behaald dle	advies
Groep M4	< 5	Doortoetsen niet nodig: accepteer pro-score
Groep M4	> 25	Kies een Toets van groep 5
Groep M5	< 15	Doortoetsen niet nodig: accepteer pro-score
Groep M5	> 35	Kies een Toets van groep 6
Groep M6	< 25	Kies een Toets van groep 5 (zie noot 5)



Niveau van de toets	Behaald dle	advies
Groep M6	> 45	Kies een Toets van groep 7
Groep M7	< 35	Kies een Toets van groep 6 (zie noot 5)
Groep M7	> 55	Kies een Toets van groep 8
Groep M8	< 45	Kies een Toets van groep 7(zie noot 5)

#### Adviestabel door- terug toetsen Begrijpend Lezen 345678

Niveau van de toets	Behaald dle	advies
Begrijpend lezen 56	< 15 items goed	Kies nu versie 34
Begrijpend lezen 56	> 30 items goed	Kies nu versie 78
Begrijpend lezen 78	< 21 items goed	Kies nu versie 56

#### Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Technisch lezen schooljaar 2017–2018

(zie: *afname leervorderingenonderzoek en door- en terugtoetsen*)

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	Lwoo Categorie	Pro Categorie
Drempelonderzoek 678 5e versie, 678 Onderwijs Advisering, 2010 <sup>1</sup>	Groep 4 t/m 8		I	I
LOVS AVI, Cito, 2009	Groep 3 t/m 8		I	I
LOVS DMT, Cito, 2009	Groep 3 t/m 8	Afname van kaart 1, 2 en 3 verplicht, met samengestelde ruwe score als uitgangspunt voor bepalen achterstand.	I	I
LOVS Technisch lezen, Cito	Groep 3 t/m 8	Onderdeel Leestempo	I	I
SVT-TL: Schoolvaardigheidstoets Technisch Lezen, Boom test uitgevers, 2007	Groep 3 t/m 8		0	0
Technisch lezen 345678, 90 A/B, 678 Onderwijs Advisering, 2005	90A: Bereik groep 3 t/m 8 90B: Bereik groep 4 t/m 8		I	I
TPVO-TL Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs - Technisch Lezen, A-VISION, 2008	Groep 5 t/m 8	Normering 2008 <sup>2</sup>	I	I

<sup>1</sup> Deze toets is identiek aan de 6e versie 2015 voor dit onderdeel.

<sup>2</sup> Normering 2014 niet toegestaan wegens ontbreken COTAN beoordeling.

#### Opmerkingen bij *Technisch lezen*:

Er zijn geen nieuwe toetsen voor Technisch Lezen opgenomen.

#### Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Begrijpend lezen schooljaar 2017–2018

(zie: *afname leervorderingenonderzoek en door- en terugtoetsen*)

Wanneer een leerling bij de afname van de toets Technisch Lezen lager scoort dan DLE 20 is afname van een toets Begrijpend Lezen voor leerlingen die naar het pro worden verwezen niet noodzakelijk.

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	Lwoo Categorie	Pro Categorie
Begrijpend lezen 345678 toets 345, 678 Onderwijs Advisering, 2006	Groep 3 t/m 5		I	I
Begrijpend lezen 345678 toets 678, 678 Onderwijs Advisering, 2006	Groep 6 t/m 8		I	IV
Begrijpend lezen 345678 toets 34, 678 Onderwijs Advisering, 2006	Groep 3 & 4		I	I
Begrijpend lezen 345678 toets 56, 678 Onderwijs Advisering, 2006	Groep 5 & 6		I	I
Begrijpend lezen 345678 toets 78, 678 Onderwijs Advisering, 2006	Groep 7 & 8		I	IV



Naam Test	Bereik	Opmerkingen	Lwoo Categorie	Pro Categorie
Begrijpend lezen Speciale leerlingen, Cito, 2011/2012	Voor functionerings-niveaus groep 3 tot en met 8	Papieren en digitale versie. Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs, maar ook voor de zorgleerlingen in het reguliere basisonderwijs.	0	0
Drempelonderzoek 678, 5 <sup>e</sup> versie, 678 Onderwijs Advisering, 2010	Groep 5 t/m 8		I	I
LOVS 2.0 Begrijpend lezen, Cito	Groep 3 t/m 8	Papieren en digitale versie. Normering sept 2013	I	I
LOVS 3.0 Begrijpend lezen, Cito	Groep 3 t/m 5	Papieren en digitale versie.	I	I
SVT-BL: Schoolvaardigheidstoets Begrijpend Lezen, Boom test uitgevers, 2011	Groep 4 t/m 8		0	0
TPVO-BL: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs – Begrijpend lezen, A-VISION, 2003	Groep 7 & 8	Niet geschikt voor potentiële pro-leerlingen. Ondergrens: DLE = 31	III	n.v.t.
TPVO-BL-i: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs-Begrijpend lezen INTER-NETVERSIE, A-VISION, 2003	Groep 4 t/m 8	Ondergrens: DLE = 10	III	0

#### Opmerkingen bij **Begrijpend lezen**:

Nieuw op de lijst zijn de LOVS 3.0 toetsen van het Cito. Op dit moment zijn alleen de versies voor groep 3 t/m 5 beschikbaar. Gewerkt wordt aan de versies voor groep 6 t/m 8. Na een positieve beoordeling door de expertgroep kunnen ook deze versies worden gebruikt.

Voor de interpretatie van de LOVS 2.0 van het Cito is de normering van september 2013 voorgeschreven (zie het boek DLE schalen indicatiestelling LWOO en PrO voor instroom in schooljaar 2017–2018, uitgave 2016.).

#### Lijst toegestane instrumenten Leerachterstand Spelling schooljaar 2017–2018

(zie: *afname leervorderingenonderzoek en door- en terugtoetsen*)

Naam Test	Bereik	Opmerkingen	Lwoo Categorie	Pro Categorie
SVT SP Boom Uitgevers 2015	Groep 3 t/m 8	Deel "Spelling woorden"	0	0
Drempelonderzoek 678, 5 <sup>e</sup> versie, 678 Onderwijs Advisering, 2010	Groep 5 t/m 8		I	I
Spelling Speciale leerlingen (niet-werkwoorden), Cito, 2011/2012.	Voor functionerings-niveaus groep 3 tot en met 8	Papieren en digitale versie. Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs, maar ook de zorgleerlingen in het reguliere basisonderwijs.	0	0
LOVS 2.0 Spelling (niet-werkwoorden), Cito.	Groep 3 t/m 8	Papieren en digitale versie; Normering sept 2013	I	I
LOVS 3.0 Spelling (niet-werkwoorden), Cito.	Groep 3 t/m 5	Papieren en digitale versie	I	I
TPVO-SP: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs – Spellingsvaardigheid, A-VISION, 2003	Groep 7 & 8	Niet geschikt voor potentiële pro-leerlingen. Ondergrens: DLE = 31	III	n.v.t.
TPVO-SP-i: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs -Spellingvaardigheid INTERNETVERSIE, A-VISION, 2007	Groep 4 t/m 8	Ondergrens: DLE = 9	III	III

#### Opmerkingen bij **Spelling**:

Nieuw op de lijst zijn de LOVS 3.0 toetsen van het Cito. Op dit moment zijn alleen de versies voor groep 3 t/m 5 beschikbaar. Gewerkt wordt aan de versies voor groep 6 t/m 8. Na een positieve beoordeling door de Expertgroep kunnen ook deze versies worden gebruikt.

Nieuw op de lijst is verder de SVT Spelling van Boom Uitgevers, 2015.

Voor de interpretatie van de LOVS 2.0 van het Cito is de normering van september 2013 voorgeschreven (zie het boek DLE schalen indicatiestelling LWOO en PrO voor instroom in schooljaar 2017–2018, uitgave 2016.).

#### Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Inzichtelijk Rekenen schooljaar 2017–2018

(zie: *afname leervorderingenonderzoek en door- en terugtoetsen*)



Naam Test	Bereik	Opmerkingen	Lwoo Categorie	Pro Categorie
Drempelonderzoek 678, 5 <sup>e</sup> versie, 678 Onderwijs Advisering, 2010	Groep 5 t/m 8		I	I
Rekenen-Wiskunde Speciale leerlingen, Cito, 2011/2012	Voor functioneringsniveaus groep 3 tot en met 8	Papieren- en digitale versie. Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs, maar ook de zorgleerlingen in het reguliere basisonderwijs.	0	0
LOVS 2.0 Rekenen-Wiskunde, Cito	Groep 3 t/m 8	Papieren- en digitale versie; normering sept 2013	I	I
LOVS 3.0 Rekenen-Wiskunde, Cito	Groep 3 t/m 5	Papieren- en digitale versie.	I	I
SVT-RW: Schoolvaardigheidstoets Rekenen-Wiskunde, Boom test uitgevers, 2012	Groep 3 t/m 8		0	0
TPVO-IR: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs- Inzichtelijk rekenen, A-VISION, 2003	Groep 7 & 8	Mogelijk niet geschikt voor potentiële pro-leerlingen. Ondergrens: dle = 31	I	IV
TPVO-IR-i: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs- Inzichtelijk Rekenen INTERNETVERSIE, A-VISION, 2007	Groep 4 t/m 8	Ondergrens: dle = 11	I	I

**Opmerkingen bij *Inzichtelijk rekenen*:**

Nieuw op de lijst zijn de LOVS 3.0 toetsen van het Cito. Op dit moment zijn alleen de versies voor groep 3 t/m 5 beschikbaar. Gewerkt wordt aan de versies voor groep 6 t/m 8. Na een positieve beoordeling door de Expertgroep kunnen ook deze versies worden gebruikt.

Voor de interpretatie van de LOVS 2.0 van het Cito is de normering van september 2013 voorgeschreven (zie het boek DLE schalen indicatiestelling LWOO en PrO voor instroom in schooljaar 2017–2018, uitgave 2016.).





## TOELICHTING

### 1. Algemeen

Zolang de landelijke criteria voor leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) en praktijkonderwijs (pro) ook binnen Passend Onderwijs van kracht blijven, wordt daarmee samenhangend ook een lijst van toegestane screenings- en testinstrumenten vastgesteld.<sup>3</sup>

Volgens artikel 15d, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit WVO dient er (met ingang van 1 januari 2016) jaarlijks vóór 1 oktober bij ministeriële regeling een lijst van screenings- en testinstrumenten te worden vastgesteld die gebruikt kunnen worden voor de indicatiestelling lwoo en pro. De inhoud van deze lijst is dit jaar gebaseerd op een voorstel van de Certificeringscommissie, die daartoe op verzoek van het ministerie is ingesteld door het Steunpunt Passend Onderwijs van de VO-Raad.

De voorliggende lijst is bedoeld voor gebruik in regio's waar voor lwoo niet voor opting-out voor wat betreft de criteria is gekozen en voor het gebruik bij aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring pro. Ze bevat een limitatieve opsomming van de te gebruiken instrumenten bij aanvragen tot indicatiestelling die ingediend worden bij de samenwerkingsverbanden die over de aanvragen beslissen in de periode 1 oktober 2016 t/m 30 september 2017 voor leerlingen:

- die in het schooljaar 2017–2018 zullen instromen in het eerste leerjaar vmbo of het praktijkonderwijs;
- uit het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs, waarvoor een beschikking lwoo of pro wordt aangevraagd.

### 2. Vaststelling lijst van te gebruiken instrumenten bij de indicatiestelling voor lwoo in regio's die niet voor opting-out kozen en voor pro ten behoeve van instroom in schooljaar 2016–2017

Deze lijst is tot stand gekomen op basis van een voorstel van een daartoe ingestelde Certificeringscommissie bestaande uit deskundige vertegenwoordigers uit de toets- en verwijzingspraktijk. Een belangrijk criterium voor opname van testinstrumenten in de lijst is de psychometrische deugdelijkheid die op het moment van opname in de lijst op onafhankelijke wijze moet zijn vastgesteld. Het steunpunt Passend Onderwijs van de VO-Raad heeft hiertoe, in het verlengde van wat eerder de Landelijke vereniging RVC-VO deed, met de Commissie Testaangelegenheden (COTAN) van het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP) een voorziening getroffen. De COTAN beoordeelt als onafhankelijke commissie test- en screeningsinstrumenten en rapporteert hierover via de COTAN Documentatie ([www.cotandocumentatie.nl](http://www.cotandocumentatie.nl)). Belangrijke punten in de beoordeling vormen normering, betrouwbaarheid en validiteit. Sinds 2015 geeft de Expertgroep Toetsen PO op grond van het Toetsbesluit PO een kwaliteitsoordeel over een tussentijdse toets of een reeks van tussentijdse toetsen (LOVS toetsen). De COTAN heeft met de Expertgroep Toetsen PO de afspraak gemaakt dat de COTAN de Certificeringscommissie informeert over beoordelingen door de Expertgroep van voor de lijst relevante toetsen. Hiernaast betreft de Certificeringscommissie in haar advisering ten aanzien van de te gebruiken instrumenten:

- de praktische bruikbaarheid;
- de geschiktheid voor de doelgroep.

### 3. Beoordelingscategorieën

Uitgangspunt voor opname in onderhavige lijst is en blijft een door de COTAN gegeven positieve beoordeling op de relevante aspecten: betrouwbaarheid, normering, begripsvaliditeit en veelal de criteriumvaliditeit. Wanneer hier niet op alle punten een 'voldoende of hoger' beoordeling gegeven is, is het instrument niet in de lijst opgenomen (m.u.v. de didactische toetsen en de SE-vragenlijsten waar de criteriumvaliditeit voor dit doel een minder belangrijke rol speelt).

Op basis van de ter beschikking staande gegevens en analyses is gekomen tot de volgende categorisering:

- \* **Categorie 0:** Er is nog onvoldoende ervaring met dit instrument in het veld en het komt nog te weinig voor in het landelijke databestand om een oordeel over de geschiktheid en bruikbaarheid voor de doelgroep(en) lwoo- en/of pro-leerlingen uit te kunnen spreken;
- \* **Categorie I:** Uit praktijkervaring is bekend dat dit instrument geschikt en bruikbaar is voor de afname bij potentiële lwoo- en/of pro-leerlingen; de analyse van de gegevens uit het landelijke databestand ondersteunt deze ervaringsgegevens. De normering is niet ouder dan 15 jaar;
- \* **Categorie II:** Uit praktijkervaring is bekend dat dit instrument geschikt en bruikbaar is voor afname

<sup>3</sup> Gebaseerd op het besluit van 6 april 1993, Stb. 1993, 207, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 24 juni 2015, Stb. 2015, 273.



bij potentiële lwoo- en/of pro-leerlingen; ook uit het landelijke databestand blijken geen negatieve aspecten voor de beoordeling op dit punt; de normering is echter nogal verouderd (15 jaar; ingeval een test de enige is op zijn gebied zelfs ouder dan 15 jaar);

- \* **Categorie III:** De analyse van de gegevens uit het landelijke databestand geeft aan dat aan het gebruik van dit instrument voor de doelgroep(en) (potentiële lwoo- en pro-leerlingen) negatieve effecten kleven die van dien aard en omvang zijn dat aangeraden wordt het gebruik van een ander instrument voor het te onderzoeken criterium in overweging te nemen; praktijkervaringen onderschrijven dit oordeel;
- \* **Categorie IV:** De analyse van de gegevens uit het landelijke databestand geeft aan dat aan het gebruik van dit instrument bij de doelgroep(en) zeer negatieve effecten kleven die van dien aard en omvang zijn dat het gebruik van dit instrument bij de onderhavige doelgroep ernstig ontraden moet worden; praktijkervaringen onderschrijven dit oordeel.

Het zij vermeld, dat categorie IV in het verleden betekend zou hebben dat het instrument van de lijst afgevoerd zou zijn. Nu wordt de term ernstig ontraden gehanteerd. Ook categorie III houdt een advies in om uit te zien naar een ander instrument. Hoe hiermee nu in de praktijk om te gaan? Meestal gaat het om intelligentie- en SE-tests die klassikaal en/of schriftelijk zijn afgenomen. Dit is dan in het jaarlijkse ritme van schoolonderzoek en testprocedures gebeurd. In een flink aantal gevallen blijken klassikale/schriftelijke tests niet geschikt voor delen van de desbetreffende leerling-populatie. Dit hangt meestal samen met ernstige taal- en leesproblemen van de leerling, als gevolg van dyslexie, ernstige spraak- en taalstoornissen of Nederlands als tweede taal. Het zal duidelijk zijn dat het bevoegd gezag (en binnen de scholen de deskundigen) en de hierbij betrokken deskundigen van het samenwerkingsverband die de aanvragen beoordelen hier hun eigen verantwoordelijkheden hebben en moeten nemen en dat uiteindelijk in de communicatie over en weer tussen alle betrokken instanties uitgevonden dient te worden hoe met deze problematiek in het algemeen en in individuele gevallen om te gaan.

Uit de discussies die hierover binnen de Certificeringscommissie zijn gevoerd blijkt dat men zich kan voorstellen, dat men in bepaalde gevallen en omstandigheden de klassikaal en schriftelijk verzamelde gegevens toch accepteert in het beslisproces. Ten eerste dient vermeld, dat voor sommige leerlingen een zoveelste toetsdag niet goed op te brengen valt. Ook is duidelijk dat in de korte tijdsspanne die tussen de verzameling van de gegevens en de beslissing ligt, onnodig werk voorkomen dient te worden. Wanneer de klassikaal en schriftelijk afgenomen tests in overeenstemming zijn met vroegere op een andere manier verzamelde gegevens (bijvoorbeeld: een recente NIO met een vroegere WISC-III NL), en/of wanneer gegevens harmonisch overeenkomen met andersoortige gegevens in de aanvraag (bijvoorbeeld van een leerling is een NPV-J afgenomen hoewel hij voor lezen slechts een DLE van 25 heeft, maar de gegevens komen overeen met eerder jeugdpsychiatrisch onderzoek en/of met gegevens uit het onderwijskundig rapport) kan ervan worden uitgegaan dat de aangeleverde gegevens kloppen en niet door een categorie I of II test vervangen hoeven te worden. In het andere geval (bijvoorbeeld de NIO komt veel lager uit dan op grond van vorig intelligentie onderzoek of op grond van resultaten op de inzichtvakken mocht worden verwacht, of de leerling geeft in de NPV-J aan sociaal adequaat te handelen, waar de leerkracht in de DVL aangeeft, dat dat geenszins het geval is) zal men toch tot andere evidentie (bijvoorbeeld via hertesten met een ander instrument, of observatie van de psycholoog, of het invullen van vragenlijsten door leerkracht of ouders) moeten beschikken: niet alleen zou in het andere geval de beslissingsprocedure op mogelijk onjuiste gegevens berusten, maar ook zouden foutieve persoonlijke gegevens over de leerling in omloop komen.

In de ministeriële regeling is een toelichting gegeven op wijzigingen ten opzichte van voorgaande jaren in de vastgestelde lijst met screenings- en testinstrumenten. In twee specifieke gevallen moeten de testinstrumenten afgenomen worden onder verantwoordelijkheid van een diagnostisch geschoold psycholoog of diagnostisch geschoold orthopedagoog. Het gaat om de testinstrumenten voor het intelligentiequotiënt van de leerling en om persoonlijkheidsonderzoeken met betrekking tot prestatie-motivatie, faalangst en emotionele instabiliteit die het beeld geven van de sociaal-emotionele problematiek van de leerling in relatie tot de leerprestaties (artikel 15d, eerste lid, onder c en d, van het Inrichtingsbesluit WVO). Onder een 'diagnostisch geschoold psycholoog of diagnostisch geschoold orthopedagoog' wordt een door een beroepsvereniging van orthopedagogen of psychologen als zodanig erkende en geregistreerde academisch gevormde psycholoog of orthopedagoog dan wel een in het kader van de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG) geregistreerde gezondheidszorgpsycholoog verstaan.

### **Administratieve lasten**

Bij deze regeling worden de test- en screeningsinstrumenten geactualiseerd aan de hand waarvan de samenwerkingsverbanden passend onderwijs vo op voordracht van de scholen in het voortgezet onderwijs kunnen bepalen dat leerlingen zijn aangewezen op leerwegondersteuning in het vmbo dan wel aan de hand waarvan de samenwerkingsverbanden leerlingen toelaatbaar kunnen verklaren tot



---

het praktijkonderwijs. De voormalige taken van de regionale verwijzingscommissies zijn met ingang van 1 januari 2016 overgenomen door de samenwerkingsverbanden. Deze regeling leidt dan ook niet tot extra administratieve lasten. Voor scholen verandert er voor het gebruik van de lijst van screenings- en testinstrumenten niets. Zij zijn bekend met de lijst en weten dat deze jaarlijks geactualiseerd wordt. Ook hier ontstaan dus geen extra administratieve lasten.

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,  
S. Dekker*